

NÁRODNÍ PEDAGOGICKÉ MUZEUM A KNIHOVNA

J. A. KOMENSKÉHO

KOMENIOLOGICKÁ LITERATURA ZA ROK 2014 S DOTATKY ZE STARŠÍ ZÍSKANÉ LITERATURY

Předkládaný soupis je výběrovou bibliografií české článkové komeniologické literatury za rok 2014 s dodatky ze starší získané literatury. Excerptní základnu bibliografie tvoří odborné časopisy (komeniologické, historické, pedagogické a filozofické) získané do fondů pedagogické knihovny NPMK. Záznamy článků jsou uspořádány abecedně podle názvu a obsahují bibliografické údaje, anotaci, deskriptory a webovou adresu záznamu. Plné texty článků lze objednat v elektronické podobě prostřednictvím elektronické pedagogické knihovny (e-PK) <http://www.epk.cz/> nebo v papírové podobě e-mailem na adrese studovna@npmk.cz

Tento soupis je výstupem z bibliografické databáze komeniologické literatury, která je v pedagogické knihovně vytvářena od roku 1993. V současné době je databáze komeniologické literatury jako součást Pedagogické bibliografické databáze zpřístupněna v rámci on-line katalogu na webových stránkách NPMK: <http://www.npmk.cz>, <http://katalog.npmk.cz/>

1.

Bohemian Non-Catholics and Languedoc nouveaux convertis : Prophetic and Sectarian Movements in a Comparative Perspective = Čeští nekatolíci a languedočtí nouveaux convertis : proročká a sektářská hnutí v komparativní perspektivě / Eva Hajdinová -- eng

In: **Acta Comeniana : archiv pro bádání o životě a díle Jana Amose Komenského** -- ISSN 0231-5955 -- Roč. 27, č. 51 (2013), s. 139-173.

Vrcholící soupeření konfesí na začátku 17. století jako živná půda pro vize o blížícím se konci světa a nástupu tisícileté vlády Kristovy. Srovnání eschatologických vizí v prostředí českých nekatolíků a exulantů s vizemi tajných francouzských hugenotů v průběhu 17. a 18. století. Podobnosti a odlišnosti (v českém prostředí např. byly vize spojovány s příchodem Bohem předurčeného panovníka).

náboženství ; protestantismus ; víra ; budoucnost ; komparace ; dějiny novověku ; země Koruny české ; Francie ; vize ; eschatologie ; století 17-18

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/445641>

2.

Consolation at Night : Jan Patočka and his Correspondence with Comenialogists = Útěcha za noci : Jan Patočka a jeho korespondence s komeniology / Nicolette Mout -- eng

In: **Acta Comeniana : archiv pro bádání o životě a díle Jana Amose Komenského** -- ISSN 0231-5955 -- Roč. 27, č. 51 (2013), s. 175-187.

Představení dvou svazků edice věnované dílu filozofa Jana Patočky, které obsahují jeho korespondenci od začátku 30. let 20. století, Korespondence s komeniology I a Korespondence s komeniology II, oba vydané v roce 2011. První svazek je věnován Patočkově korespondenci s českými přáteli a kolegy (např. Miladou Blekastad a Stanislavem Sousedíkem), druhý zahrnuje jeho korespondenci se zahraničními komeniology (Dmytrem Čiževským, Klausem Schallerem a dalšími). Oba svazky přispívají k lepšímu porozumění Patočkovu dlouhodobému zájmu o Komenského a jeho myšlenky.

publikace ; filozofie ; dějiny filozofie ; zájem ; komeniologie ; Patočka, Jan ; edice ; korespondence

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/445643>

3.

Čeští exulanti na Slovensku [Czech religious emigrants in Slovakia] / Viera Žbirková -- cze

In: **Unie Comenius : bulletin** -- ISSN 1213-1776 -- Roč. 20, č. 35-36 (2012), s. 10-11.

Heslo z Encyclopaedia comeniana uvádí počty náboženských exulantů, kteří se usadili na Slovensku, obce a oblasti, ve kterých žili, a prameny, z nichž bylo čerpáno. Na stranách 9 a 11 jsou další dvě hesla, první je věnováno slovenské obci Skalica, kde žili čeští exulanti, a druhé Juraji Bahilovi, slovenskému učiteli a evangelickému faráři, který pro školní potřeby vydal Komenského Orbis pictus.

emigrace ; emigrant ; náboženské vyznání ; protestantismus ; pobyt v cizině ; Bahil, Juraj ; Slovensko ; Skalica

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/432029>

4.

Depiction of J. A. Komenský on Czechoslovak and Czech Legal Tender Currency of the 20th Century [Zobrazení J. A. Komenského na českých zákonných platidlech dvacátého století] / Petr Vorel -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy: 3

In: **Comenius : journal of Euro-American Civilization** -- ISSN 2333-4142 -- Roč. 1, č. 1 (2014), s. 43-51.

Komenský jako jediná z historických osobností, která se na našich mincích a bankovkách objevuje bez ohledu na režim a vládnoucí ideologii. Vývoj československých a českých bankovek a mincí (včetně pamětních) od vzniku samostatného československého státu po současnost a zobrazení Komenského na nich.

peníze ; obraz ; společenský systém ; ideologie ; historické hledisko ; Komenský, Jan Amos ; Československo ; mince ; bankovky ; století 20

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/430146>

5.

Esteemed Friends, Heretics, Traitors : Changes in the Perception of Post-White Mountain Émigrés from Slaný = Slovutní přátelé, kacíři, zrádci : proměny vnímání slánských pobělohorských exulantů v jejich domovské obci / Josef Kadeřábek -- eng

In: **Acta Comeniana : archiv pro bádání o životě a díle Jana Amose Komenského** -- ISSN 0231-5955 -- Roč. 27, č. 51 (2013), s. 115-137.

Studie postupné proměny obrazu pobělohorských exulantů v jejich původním sociálním prostředí. Analytická sonda do prostředí královského města Slaný, odkud ve 20. letech 17. století odešlo velké množství náboženských exulantů do Saska, ukazuje na základě pramenů celozemské, městské a církevní provenience, jak se postupně měnil postoj obyvatel k exulantům od tolerance k naprostému odmítnutí. Analýza faktorů, které na tuto proměnu postojů měly vliv (silný tlak shora, snaha získat ekonomické a sociální výhody šířením negativního obrazu exulantů, rozmach lidové religiozity po skončení třicetileté války).

emigrant ; emigrace ; postoj ; změna postoje ; veřejné mínění ; protestantismus ; náboženství ; analýza ; informační pramen ; historický výzkum ; Slaný ; exulant

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/445629>

6.

Evropa v Komenského projektech nápravy lidských věcí : několik poznámek ke Komenského představám o roli Evropy [Europe in Comenius's projects for the improvement of human affairs : several remarks on Comenius's ideas about the role of Europe] / Martin Steiner -- cze

In: **Unie Comenius : bulletin** -- ISSN 1213-1776 -- Roč. 20, č. 35-36 (2012), s. 3-8.

Evropa Komenského doby jako krajina vzdělanosti i jako krajina válečná. Odkazy na Komenského přináležet k Evropě v jeho dílech. Evropské tradice, které byly Komenskému blízké. Komenského často kritické vnímání Evropy a její nejednotnosti v dílech *Via lucis* a *Clamores Eliae*. Přednosti Evropy, které je třeba využít ke kulturnímu obohacení světa, jak je Komenský uvádí v poslední části *Obecné porady* (rozvinutá mořeplavba, studium jazyků, filosofie, ostatní vědy a umění i moudrá veřejná správa).

komeniologie ; názor ; tradice ; kultura ; filozofie ; věda ; umění ; Komenský, Jan Amos ; *Via lucis Clamores Eliae De rerum humanarum emendatione consultatio catholica ad genus humanum, ante alios vero ad eruditos, religiosos, potentes Europae* ; Evropa

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/432028>

7.

John Amos Comenius : the 17th Century Czech Humanist and his Legacy to Mankind [Jan Amos Komenský : český humanista 17. století a jeho odkaz lidstvu] / Jaroslav Pánek -- eng

In: **Comenius : journal of Euro-American Civilization** -- ISSN 2333-4142 -- Roč. 1, č. 1 (2014), s. 9-[42].

Život, působení a dílo J. A. Komenského v kontextu společenského vývoje v českých zemích a Evropě. Komenského snahy o pozvednutí české kultury.

Náboženský exil a úsilí o prosazení nových pedagogických přístupů.

Komenského služba myšlenky náboženské svobody, míru a humanity.

Všenáprava - úsilí o celkovou reformu lidské společnosti.

biografie ; dílo ; působení ; kultura ; pedagogika ; společnost ; reforma ; svoboda ; náboženské vyznání ; Komenský, Jan Amos ; všenáprava

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/430141>

8.

Jubilejní 10. ročník soutěže Komenský a my 2011/12 [Jubilee 10th year of a competition called Comenius and We 2011/12] / Jana Přívratská -- cze

In: **Unie Comenius : bulletin** -- ISSN 1213-1776 -- Roč. 20, č. 35-36 (2012), s. 18-32.

Informace o průběhu soutěže a kategoriích, v nichž se soutěžilo. Témata 10. ročníku: Země (kategorie A - výtvarná), Čteme, abychom objevovali člověka a

svět (kategorie B - literárně-historická) a Každá doba měla svou představu o vzdělanosti (kategorie C - literární). Ukázky prací z kategorií B a C. soutěžení ; výtvarný projev ; písemný projev ; tvůrčí psaní ; Země ; čtení ; vzdělání ; 2011/2012

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/432051>

9.

Komenský pro školy z Muzea J. A. Komenského v Uherském Brodě

[Comenius for schools from the Museum of J. A. Comenius in Uherský Brod] /

Petr Zemek -- cze

In: **Unie Comenius : bulletin** -- ISSN 1213-1776 -- Roč. 20, č. 35-36 (2012), s. 55-56.

Představení výstavy s názvem JAK chtěl změnit svět. Výstava připravená k 420. výročí narození J. A. Komenského přibližuje žákům a studentům na 15 výstavních panelech jeho osobnost a dílo. Doplnění výstavy o CD-ROM obsahující Komenského biografii a přehled jeho díla.

výstava ; CD-ROM ; muzeum ; dějiny pedagogiky ; život ; dílo ; pedagog ; Komenský, Jan Amos ; Muzeum J. A. Komenského (Uherský Brod)

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/432129>

10.

New Brazilian publications about the Czech Reformation and about

Comenius [Nové brazilské publikace o české reformaci a Komenském] /

Jaroslav Pánek -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy: 10

In: **Comenius : journal of Euro-American Civilization** -- ISSN 2333-4142 -- Roč. 1, č. 2 (2014), s. 239-242.

Růst zájmu latinskoamerických vědců o evropskou historii a kulturní dědictví v posledním desetiletí. Soustředění zájmu na dvě ústřední postavy českého reformačního hnutí, Jana Husa a Jana Amose Komenského. Informace o vydání překladů několika Komenského děl v Brazílii a představení několika komeniologických osobností a monografií.

dějiny novověku ; dějiny ; náboženství ; komeniologie ; zájem ; publikační činnost ; vědec ; Hus, Jan ; Komenský, Jan Amos ; Latinská Amerika ; Brazílie

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/433745>

11.

Ohlédnutí za 120 lety Národního pedagogického muzea a knihovny J. A. Komenského [Looking back over 120 years of the National Educational Museum and Library of J. A. Comenius] / Markéta Pánková -- cze
In: **Unie Comenius : bulletin** -- ISSN 1213-1776 -- Roč. 20, č. 35-36 (2012), s. 50-51.

Průběh oslav 120. výročí založení muzea: uspořádání mezinárodní konference pod názvem Úloha osobností a institucí v rozvoji vzdělanosti v evropském kontextu, výstavy Poklady čtyř staletí a slavnostního shromáždění v prostorách Senátu. Na stranách 52 - 54 je otištěna zahajovací řeč M. Pánkové přednesená na slavnostním shromáždění, která shrnuje význam, historický vývoj a současné poslání instituce.

muzeum ; pedagogika ; výstava ; konference ; schůze ; Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského (Praha) ; výročí ; oslava
ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/432053>

12.

Parallel Landscapes : Bohemia and Moravia in the age of Comenius [Paralelní krajiny : Čechy a Morava v Komenského době] / Eva Semotanová -- eng
In: **Comenius : journal of Euro-American Civilization** -- ISSN 2333-4142 -- Roč. 1, č. 1 (2014), s. 53-67.

Historická krajina jako theatrum mundi. Otázka objektivit našeho pohledu na historickou krajinu na základě dobových popisů a zobrazení. Obraz krajiny Moravy a Čech v mapě Komenského a v pracích Pavla Stránského ze Záp, Bohuslava Balbína a dalších. Srovnání jejich pohledů.

dějiny novověku ; mapa ; kartografie ; zeměpis ; obraz ; komparace ; objektivita ; Komenský, Jan Amos ; Balbín, Bohuslav ; Stránský, Jan ze Záp ; Čechy ; Morava
ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/430157>

13.

Pracoviště dějin školství a komeniologie Muzea Komenského v Přerově v roce 2012 [Office of the history of education and comeniology in Comenius Museum in Přerov in the year 2012] / Helena Kovářová -- cze
In: **Unie Comenius : bulletin** -- ISSN 1213-1776 -- Roč. 20, č. 35-36 (2012), s. 56-58.

Aktivity připomínající 420. výročí narození J. A. Komenského: prezentace vzácného vydání knihy Schola ludus seu Encyclopaedia viva (vystavení a doprovodný lektorský program) a skupinová aktivita pro školní i jiné kolektivy

Živá abeceda. Zapojení muzea do česko-polského projektu Brána jazyků otevřená, archeologický objev základů budovy bratrského sboru, animační program Hra na muzeum.

muzeum ; muzeopedagogika ; výstava ; kniha ; činnost ; hra ; archeologie ; objev ; animace skupin ; Komenský, Jan Amos ; Muzeum J. A. Komenského (Přerov) ; Schola ludus seu encyclopaedia viva ; 2012

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/432161>

14.

School Theatre after Comenius : Šebestián Macer and the Leszno Plays (1641 - 1652) = Školské divadlo po Komenském : lešenské hry Šebestiána Macra z Letošic (1641 - 1652) / Markéta Klosová -- eng

In: **Acta Comeniana : archiv pro bádání o životě a díle Jana Amose Komenského** -- ISSN 0231-5955 -- Roč. 27, č. 51 (2013), s. 103-114.

Analýza dramatiky lešenské školy v 17. století, zejména v jeho 40. a 50. letech, kdy zde jako rektor působil Šebestián Macer z Letošic. Neklesající počet her, pokračování v trendech nastolených Komenského hrou Diogenes z roku 1640 (množství světských prvků, úprava školní látky do podoby dramatu) a odpovídajících soudobé praxi uplatňované v dalších polských a slezských školách.

drama ; školní představení ; divadlo ; dějiny ; historické hledisko ; dramatizace ; učivo ; Macer, Šebestián z Letošic ; Lešno ; století 17

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/445621>

15.

Vyhlášení 11. ročníku celostátní soutěže Komenský a my 2012/2013 [

Announcement of the 11th year of national competition called Comenius and We] / Jana Přívratská -- cze

In: **Unie Comenius : bulletin** -- ISSN 1213-1776 -- Roč. 20, č. 35-36 (2012), s. 33-41.

Základní informace o 11. ročníku soutěže pro žáky základních, základních uměleckých a středních škol: pokyny k průběhu školních kol a k zaslání soutěžních prací do celostátního kola. Podmínky účasti, kategorie a témata (kategorie A- výtvarná, téma Strom, kategorie B - literárně-historická, téma Kdybys byl zvířetem, chtěl by být domácím mazlíčkem, nebo tvorem divokým a svobodným?, kategorie C - literární, téma Člověk a masky v něm). Motivující texty čerpající z děl J. A. Komenského nebo K. J. Erbena.

soutěžení ; výtvarný projev ; písemný projev ; tvůrčí psaní ; text ; motivace ; Komenský, Jan Amos ; Erben, Karel Jaromír ; 2012/2013

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/432052>

16.

Zpráva o činnosti Unie Comenius za rok 2011 s výhledem na rok 2012

[Report on the activities of Comenius Union in the year 2011 and its plans for 2012] / Předsednictvo UC -- cze

In: **Unie Comenius : bulletin** -- ISSN 1213-1776 -- Roč. 20, č. 35-36 (2012), s. 12-17.

Přehled činnosti Unie Comenius v oblasti vědecko-publikační (Bulletin, Encyclopaedia Comeniana aj.), popularizační (spolupráce se školami, 9. ročník soutěže Komenský a my), spolupráce s našimi i zahraničními komeniology a komeniologickými pracovišti. Rámcový plán činností na rok 2012.

organizace ; vědecká organizace ; komeniologie ; činnost ; spolupráce ; mezinárodní spolupráce ; publikace ; popularizace ; 2011 ; 2012

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/432030>

17.

Zur Rezeption der deutschen Meditationsliteratur im tschechischen protestantischen Milieu des Späthumanismus = The Reception of German Contemplative Literature in Protestant Circles of Late Humanist Bohemia = K recepci německé rojímavé literatury v českém protestantském prostředí pozdního humanismu / Jan Malura -- ger

In: **Acta Comeniana : archiv pro bádání o životě a díle Jana Amose Komenského** -- ISSN 0231-5955 -- Roč. 27, č. 51 (2013), s. 75-102.

Studie se zaměřuje na raně novodobou nábožensky orientovanou literární tvorbu určenou k podpoře soukromé zbožnosti laických vrstev. Tento žánr se rozvíjel zejména v německém protestantském prostředí od 80. let 16. století a jeho cílem bylo prohloubení soukromého duchovního života měšťanstva. Analýza se soustřeďuje na ta díla, která byla překládána do češtiny a měla vliv na pozdně humanistickou českou společnost, zejména na tvorbu Martina Mollera a Johanna Gerharda. Tato díla přinesla do české literatury novou stylistickou rovinu založenou na jazykové expresivitě. Našla ohlas v díle J. A. Komenského, zejména v jeho útěšných spisech.

dílo ; náboženství ; protestantismus ; analýza ; obsahová analýza ; literární žánr ; stylistika ; překlad ; humanismus ; Gerhard, Johann ; Komenský, Jan Amos ; Moller, Martin ; Německo ; země Koruny české ; náboženská literatura ; století 16-17

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/445617>